

facon

facon

plads & kulør – 4.24 m²

En udstilling rundt om Ib Braases værk ”Fra min lillesøsters værelse”

Der er to grunde til at udstillingen Facon, plads & kulør blev sat i gang og kom op at stå.

Den første grund var lysten til at bruge Rundetaarns kæmpe store udstillingsrum som det det er - stort og smukt og åbent. Det var oplagt, at rummet skulle ligge åbent for den besøgende, udfoldet for fødderne af den besøgende fra det øjeblik der blev trådt ind gennem døren. Det måtte blive et floorshow, et vægfrit område.

Den anden grund var stor fascination af Ib

Braases værker og hans direkte måde at bygge værk og rum op, og oplevelsen af at hans metode og tankesæt var relevant for flere samtidskunstnere. Braases værk er bredt og der er mange muligheder for aflæsning og oplevelse, så valget af deltagerne måtte blive bredt og meget forskelligartet og det blev det.

I udstillingsoplægget skrev vi: ”Med udgangspunkt i Ib Braases Værk, ”Fra min lillesøsters værelse” fra 1971, som

er firkantet som et værelse, 2.06 x 2.06 x 2.06 m og optager 4.24 m² gulvplads, vil vi gerne have et værk der optager (ikke nødvendigvis fysisk) ca. 4.24 m².

Værkerne vil vi placere spredt på gulvet som et floorshow af ”biler i en parkeringskælder” – nogle parkeret perfekt, andre pænt, forsigtigt eller simpelt hen sløset, hurtigt og råddent i Rundetaarns store og relativt lavloftede rum uden ophængningsvægge, uden stopklodser eller fiduser. Rummet og udstillingen skal være åben at

se på og være i, med fornemmelsen af at kunne overskues alle steder fra”.

Titlen "Facon, plads & kulør" hentyder ikke til kunsthåndværk, men til objektet eller tinggen som en central del af kunst i dag. Ordene Facon & Kulør kan associere til noget til sovsen eller det lette fra boligtillægget, men de skal også med dette kunstprojekt og deltagende kunstnere henvise til kunst i forhold til kulturers materielle produkter - fra lerpotter til guldsmykker,

fra køkken til skranke, fra soveværelse til kontor, fra stue til ventesal, fra bolig til arbejdsplads, fra designbutik til gør det selv butikker. Sådanne produkter bruges og forskubbes i kunst og kan siden endevendes af antropologer, arkæologer, sociologer og ikke mindst kunsthistorikere, for sidst at ende i varekataloger og livsstilsmagasiner. Tak til Rundetaarns ledelse, kontor og bestyrelse, opsætningsteamet ledet af Jeppe, Beckett Fonden, Københavns Billedkunststudvalg og Statens Kunstråds Internation-

ale Billedkunststudvalg. Tak til Mikkel Bogh for gode kommentarer, Morten Agergaard for opsætning af katalog og Anders Sune Berg for fotografering. Og en meget stor tak til de danske og udenlandske kunstnere for store arbejdsindsatser med udførelse af helt nye værker til udstillingen og idéen, ikke mindst under de faktisk helt urimelige økonomiske betingelser.

Hans E Madsen og Torgny Wilcke 2010

Note vedr. maleri, skulptur m.m.

De valgte kunstnere arbejder med materialer og rumlige forhold.

Således maleri eller foto som forholder sig til det at være objekt eller skulptur/installation som bruger objekter og en direkte tilgang som kan henlede tanker til maleri. Grænserne mellem de traditionelle "former" er ikke væk, men ideerne bag skulptur, maleri, foto, installationskunst er påvirkede og i stedet for at smide begreberne ud vælger vi at forholde os aktivt til formernes grænser og arbejde med dem. Feks. Ib Braase (f. 1923), hvor byggematerialer beton, cement, metal T-profiler, alkyd maling og beslag ender direkte i skulpturerne uden mellemregninger.

Materialerne og beslagene af jern og bronze til "Fra min lillesøsters værelse" (1971) forener funktion/behov og kunstværk/komposition/form, som var de snydt ud af næsen på hans den gang nyligt selvbyggede hus i Marcoussis.

Feks. Eric Bainbridge, hvor skulpturer kan komme op på væggene, kan være flade, kan bygges direkte uden form og komponeres på noget der ligner en malerisk metode. Eric Bainbridge's værker er oplagt ikke maleri, men de er objekter som materialiserede Mondrian malerier, og som fladtrykte Malewich arkitektoner. De er bygget op konstruktivt i felter, men også typisk for tiden af brugt

billigt industri materiale. De er bygget op af træ-finer, dvs billede af træ på spånplade fra et billigt skab. Det imiterede materiale, som i dette tilfælde giver sig ud for massivt træ, er et typisk materiale fra vor tids hjem og dagligdag - det virkelige liv om man vil. Det betyder at når resterne fra klædeskabet bruges i skulpturen genkendes det af os alle som den ægte vare! Den vare vi kender fra køkkenet og IKEA og der er ikke manipuleret i kunstværket, det er hvad det giver sig ud for - et grimt, billigt materiale, som i Eric Bainbridge's skulpturer bliver smukt.

Ib Braase

Skulpturens maler
eller kom ind til Ib Braase fra mit hjørne af huset.

En af mine store oplevelser har været besøget i Marcoussis nær Paris hos Ib og Ragna Braase i 1994. Jeg kendte Ib Braases værker fra hans store udstilling i Roskilde og fra Den Fries årlige udstillinger, hvor jeg sidst havde set ham i rum med Thomas Bang.

Fra min kone vidste jeg at Ib Braase kom fra Møen, Stege, hvor han var født med stenhugning i sin fars gravsten huggeri. Han havde bogstaveligt taget fået stenvøvet ind med modermælken og uden at have tænkt helt klart over det, tror jeg, at jeg lige fra starten har fornemmet denne helt igennem usædvanlige fortrolighed med håndværket og skulpturens tunge materialer hos Braase. For en mand, der er opvokset midt i sten, som altid har haft sten og håndværk som en betingelse og grundpille, måtte det være, og blev det også, såre simpelt at gå direkte til stenen, massen og skulpturen, som tegneren til papiret.

Skridt som for andre billedhuggere på den tid måske var store spring, lå tilsyneladende lige for for Ib Braase - hvorfor gå via

opmodellering, punktérapparat, gipsform, for at ende i en stenfigur? Hvorfor ikke gå direkte til stenen, det endelige materiale i første hug!

Da jeg besøgte Ib Braase, havde jeg et hæfte med til ham. Det var et af de gode sammentræf at jeg havde fundet et årsskrift fra 1956 i Akademiets store affaldscontainer. Jeg havde stået oppe i containeren af nysgerrighed og bladret og læst årets legater på 50-200 kr. til eleverne Dan Sterup-Hansen (en anden af mine helte), Bent Sørensen, Ib Braase osv. og pludselig stod jeg der midt i containeren med et stort foto i hænderne af en rå kontant stembuste af en kvinde. Det var den ægte vare, der var ingen tvivl, det var skulptur efter den "Direkte metode". Der var gået direkte til stenen uden mellemlid, uden bekymring - den store klods var uforfærdet blevet hugget i til et kontant værk af en stor kvinde, og det viste sig naturligvis at være Ib Braases kone, Ragna.

Jeg mødte det samme i Marcoussis, i Ib og Ragna Braases hus som de havde bygget og sat sammen sidst i 60'erne.

Husets materialer var rå og klare - vægge af beton og vinduer af metal-T-profilerne, som jeg kendte dem fra huse og hotellophold som lille på Mallorca og andre varme feriesteder. Ib Braase havde selv bygget huset i Marcoussis og fundet frem til materialerne, som var for hånden, materialer som var billige og passede perfekt til formålene - kort sagt de materialer som er designet til og som man bruger til at bygge huse i Frankrig (eller stort set, fordi Ib Braase havde uden tvivl også videreudviklet materialernes funktion lidt!). Og det gode er, at det er disse simple og banale byggematerialer, som han begynder at bygge sine skulpturgrupper ud af og op af. Byggematerialerne er i princippet lige så enkle og banale som stenen til gravstenene m.m. havde været (for ham) i stenhuggeriet i Stege. Forskellen vil dog for nogen være, at de (stadig?) opfatter stenen som et "fint", klassisk skulptur materiale, hvorimod beton o.lign. opfattes som grimt industrimateriale (men sådan har det selvfølgelig ikke altid været og sådan vil det heller ikke være ud i al fremtid).

Byggematerialer fra huset i Marcoussis, d.v.s. beton, cement, metal T-profiler og alkyd maling som havde været Ib Braases hverdag i flere år med at bygge hus, bliver til "hans materialer" og ender direkte i skulpturerne uden mellemregninger. Jeg forestiller mig også at typen af beslag til mange af Ib Braases skulpturer og skulp-

turgrupper, som f.eks. "Fra min lillesøsters værelse" (1971) til dels har deres grund og udvikling i tilslutning til husbyggeriet. Det er om ikke andet nemt at se for sig hvordan der under bygning af et hus kan blive behov for helt specielle hjørnebeslag o.lign. som af en mand som Ib Braase umiddelbart kunne svejses sammen. Disse beslag i jern og bronze(!), som så karakteristisk og igen med en naturlighed og umiddelbarhed forener funktion/behov og kunstværk/komposition/form, kan ses som en direkte videreudvikling af Ib Braases bronzeskulpturer med de bevarede støbekanaler fra før 1968. Og når bronzeskulpturerne med støbekanaler fastholdes også efter 1968 bliver de brugt på lige fod med beslagene som en del af kompositionen og formen i de sammensatte træ-metal-m.m.m.-skulpturer. Man kan sige at beslagene til at holde træstykker sammen er selvstændige elementer, men også fungerer og virker som støbekanalerne i de tidligere bronzeskulpturer.

De støbte beslag og støbekanaler er utilslørede udsagn om skulpturerens tilblivelsesproces, hvor der så karakteristisk for Ib Braase rettes meget lidt, "sminkes meget lidt". Og det er så iøjnefaldende, at man umiddelbart som en del af formen kan se, hvordan kompositionen har udviklet sig og skulpturen er stykket sammen efterhånden og undervejs - fuldstændig

som når man skal have et maleri til at fungere eller en komposition i ligevægt. Sammen med Ib Braases skulpturer genoplever man, hvordan han har gået rundt i huset, rundt i børneværelserne og hvordan han har stået og set på værket - gået til og fra værket og fundet et efterladt stykke legetøj i huset eller haven, eller en bronzedims, en lille statue eller en stol frem fra skabet og hjørnet i atelieret for at få værket til at fungere og både kunstnerisk og rent bogstaveligt få værket til at hænge sammen og op at stå.

På baggrund af specielt husbyggeriet er det ikke underligt at man oplever præcis den samme fortrolighed med byggematerialerne i hans skulpturer, præcis som man i hans helt tidlige skulpturer oplevede hans fortrolighed med skulpturens klassiske materiale, stenen.

Det er en mere end almindelig fortrolighed, som endnu engang er opnået gennem direkte, basal håndværksmæssig rutine og brug af materialerne til deres oprindelige formål og funktion.

Det er således tydeligt, at selvom der efter bygning af huset i Marcoussis skete en ændring i Ib Braases skulpturer, er metoden stadig den samme (og ikke kun principielt) - han bygger fortsat skulptur uden først at lave model eller tage form. Han bygger værket direkte op som en installation (1), meget lig den direkte man kan finde

i en malerisk metode og specielt den del af de seneste 10 års maleri jeg finder mest interessant (2).

Bl.a. p.g.a denne direkte, som i noget maleri, får Ib Braases ting mig til at tænke på malere og selvfølgelig de bedste af slagsen. Og så er det heller ikke underligt at en af mine andre helte, Edvard Weie, springer frem og jeg kommer til at tænke på Lennart Gottliebs tekst om Weie (3). Gottlieb beskriver Weie som maleren, der længes efter en tid hvor håndværket "og håndværkerkulturen" spillede en rolle og det enkelte menneske ifølge teorien kunne stå i et direkte og skabende forhold til tingene og verden. Weie skriver f.eks. i sin bog "Poesi og Kultur" (4, s.12): "... Kunst og Talent i første række er et udslag af en ligefrem Foretagsomhedsånd og et oprindeligt Handlings- og Livsanskuelsesprincip" og videre om direkte (4, s. 13) "Kunsten består først og fremmest af reelt arbejde, som er det direkte skabende og omskabende forhold til tingene, der udgør Sjælen og Drivfjederen i det hele". Dette, forstået helt kontant som poesien (græsk poein: at skabe), skriver Weie er "det centrale i det hele..... det poetiske livssyn.....at se Tingene i Poesiens Lys og dermed i et virkelig skabende og omskabende åndeligt Lys" (4, s. 17). Og vi kan næppe komme tættere på Ib Braase når Lennart Gottlieb uddybende citerer den

for Weie vigtige forfatter Giovanni Papini (3): "Det vil sige, at se den netop således, som den ses af en uinteresseret ånd, som i det øjeblik føler sig fri og ren, d.v.s. en ånd, fjern fra alle materielle, legemlige og sociale hensyn og bekymringer. Det vil sige at kunne nyde verdens skønhed uden tankler for noget; og at kunne se skønheden også i det som synes ringest, grimmost og hæsligst: Det vil sige at kunne gribe forbindelser og harmonier, der intet har at gøre med de sædvanlige forhold mellem årsag og virkning, mellem hvad der er nyttigt og hvad der er skadeligt, hvorigennem vi af hensyn til vore praktiske fornødheder, stadig betragter virkeligheden; det vil kort sagt sige at give sig hen og vide sig ud". Weie skrev at han havde "naturfølelse" (4, s.21), han stod ude i naturen og malede sine landskaber, skove og stier ikke mindst fra Mindet på Christiansø, hvor han taler om et særligt forhold til naturen. Jeg oplever at Ib Braase har en tilsvarende direkte forhold til det menneskelige, til dagligdagen og opbygningen af vores menneskelige omgivelser. Som noget naturgivent for mennesker i sidste halvdel af det 20. århundrede tænker jeg på metal og beton - og det er netop Ib Braases tunge rå materialer, som ellers ikke ligefrem forbindes med natur, men dog er så dybt indbygget/indgroet i vores dagligdag at de alligevel bliver vore dagligdags omgivelser land-

skaber og "natur" - sådan føler man det i hvert fald sammen med Ib Braases værker. Er det plat at foreslå ordet "Bynatur"? For Weie var farven central og specielt det han kaldte farvens klang som han stillede med tonen i musikken, som han skriver i det kendte citat: "ved simpelthen at udnytte farvens mystiske evne til ligesom tonen at vække sindets stemning ved sin rent fysiske påvirkning" (4, s.21). Hos Ib Braase kommer det samme og endnu mere direkte til at gælde hans byggematerialer. Materialet bliver Braases klang, direkte og med Weies virkning på os.

Man kunne tro at det maleriske lå i at Ib Braase umiddelbart set kan bruge maling sjasket på træet og betonen, som en maler på sit lærred, men det er ikke der det opleves som malerisk hos Ib Braase eller som det der virkelig er på spil. Malingen bliver et materiale på lige fod og med samme valør som betonen. Det maleriske er tilgangen til arbejdet og materialerne; beton, maling, træ, gips og bronze sættes i forbindelse med hinanden, eller i harmoni med hinanden om man vil, udført direkte som et maleri uden mellemled.

Ib Braase kommer med sine skulpturer meget tæt på mine egne ideer om "hvad det er at male", når han i sine skulpturer får sat fokus på betydningen af det, der sker undervejs med opbygningen/udførelsen af et kunstværk - det som sker, det sker og

det får betydning og det besluttes undervejs om det, som sker, skal bevares eller slettes i det endelige resultat. Hos Ib Braase bliver malingen ligeværdig med betonen som rent materiale og ikke som man kunne have forventet som en bemaling af en ting, som bemaling af en bygning eller en skulptur, som de er flest. Materialerne i Ib Braases skulptur står med modsætningsforhold og kontrastvirkning (for at bruge Weies sprog (4, s.53)) som strøgene og farverne i de største og mest plastiske af Edvard Weies malerier af landskaber, mennesker og romantiske fantasier. Modsætningsforhold og kontrastvirkninger var for Weie kernen (dog uden at være det harmoniske ideal) i det maleriske og sat sammen med poesien og direkteheden i udførelsen, bliver det grunden til at jeg kalder Ib Braase, "Skulpturens maler". Jeg oplever dog, at Ib Braases ting har udgangspunkt i skulptur og jeg opfatter, at jeg skal opleve dem med min

Noter

(1) Det skal bemærkes at jeg ikke opfatter Ib Braases værker som installationer, der er for meget værk over det.

(2) Direkthed i maleri kan ses, når yngre kunstnere lægger færre trin imellem det endelige maleri og ideen bag (evt. skitsen bag). Flere malere er optaget af direkteheden i udførelsen og den deraf følgende overlade med eller uden kanter. Typisk vil maleren af i dag, når der skal opnås en klar figur eller mønster på fladen,

bruge tape direkte i stedet for at male en streg, eller maleren vil stjæle/bruge en gemen håndværksteknik til at lave mønster direkte på tapet eller væg, som f.eks. når Bodil Nielsen bruger en skabelon til at rulle, male eller duppe over, og Christoffer Wool (USA) bruger en speciel håndværker-malerulle, der laver mønster-tapetaftryk. I dag kan man lide fornemmelsen af "hurtigt udført arbejde" med en direktehed i udførelsen meget lig håndværksmæssig udførelse eller industriel produktion.

krop og ikke alene med blikket som i det helt klassiske maleri. Tilskuerens krop er sat i spil og selvom man ikke bogstaveligt kan, så vandrer man alligevel som tilskuer rundt midt i Ib Braases værker, ting, podier, dimser, rester, og man sætter sig selv mellem tingene, midt i tingene, på kanten af tingene og der er ikke langt til tanken: "at sætte sig på taburetten i ens eget køkken".

Ib Braases værker har en umiddelbarhed og et potentiale som suger én ind i værkerne og ind i andre idéområder og tanker - Denne virkning og mulighed bygger på, vil jeg tro, værkernes "moderne menneskelige" bestanddele, proportioner og relationer til vores dagligdag og sociale liv. Værkerne kan opleves med en åbenhed, umiddelbarhed og frihed som er forud for sin tid.

Torgny Wilcke, 2004

(3) Lennart Gottlieb: Mennesket, dramaet og maleriet - om Edvard Weies store kompositioner og hans tanker om kunsten og kulturen. I Udstillingskataloget til udstillingen Edvard Weie på Statens Museum for Kunst og Århus Kunstmuseum 1987.

(4) Edvard Weie: Poesi og kultur, Wivels forlag, København, 1951.

Ib Braase
De la chambre de ma petit soeur /
Fra min lillesøsters værelse, 1971
206 x 206 x 206 cm

**Ib Braase, Eric Bainbridge (UK),
Thomas Bang, Maiken Bent, Claus Bjerre,
Monika Brandmeier (DE), Claus Egemose,
Jesper Fabricius, Kim Grønborg,
Ditte Hammerstrøm, Lone Høyer Hansen,
Peter Holm, Ellen Hyllemose,
Søren Jensen, Marianne Jørgensen,
A Kassen, Karin Lind, Pablo Lambias,
Axel Lieber (DE), Hans E Madsen,
Bjørn Poulsen, Jesper Rasmussen,
Finn Reinbothe, Tove Storch,
Charlotte Thrane (UK/DK), Torgny Wilcke**

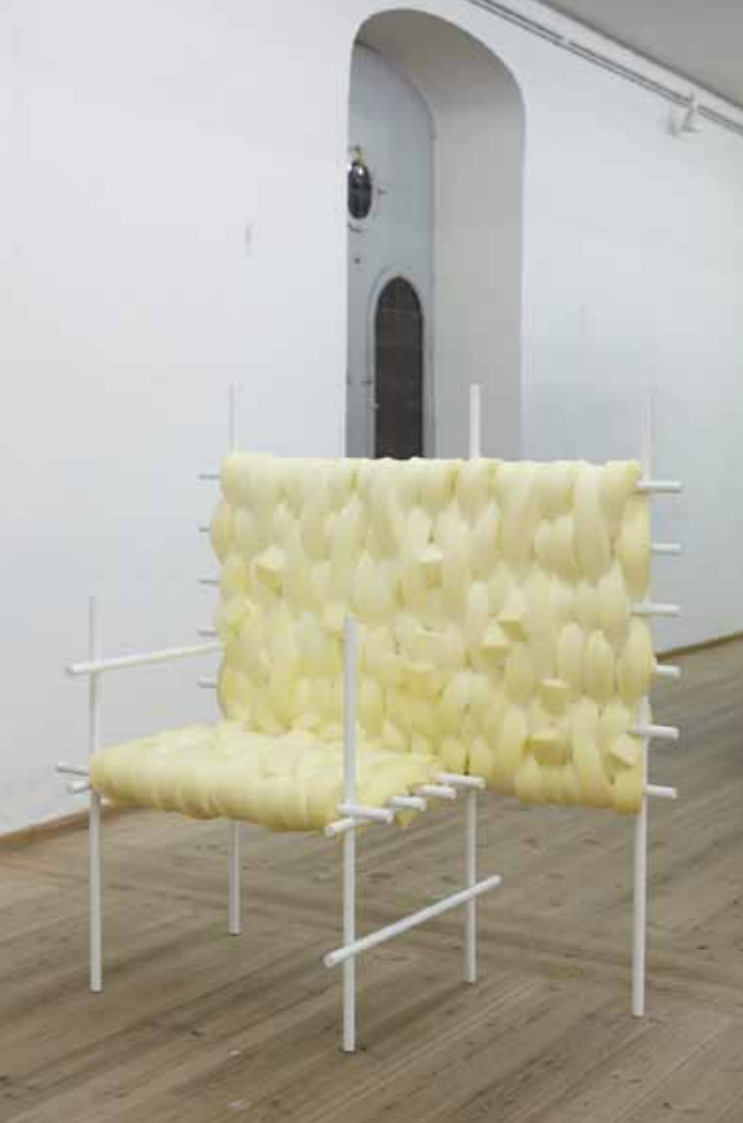

18 Maiken Bent

uden titel, 2010
madras, skind, læder, imiteret læder, træ, tråd,
kæder, kroge

19 Xxxxx Xxxxx

2010

20 Xxxxx Xxxxx

2010

21 Thomas Bang

Den ældste af pigerne havde overtal "jægeren" til
at fremstille en prototype på et HUDTROPÆ (hans
nyeste forgrening af Fremtidstrofæserien) til sit
værelse. 2010
Tæppe, jernkugle, bomuldsbælte, voks, ståltråd,
mdf plade 17 x 200 x 220 cm

22 Eric Bainbridge

Uden titel, 2010
Finertræ, trøje

23 Hans E Madsen

Levende billeder, 2010
Overheadprojektor, lærred, bananfluer
Variable mål

24 Torgny Wilcke

Grønne bundter, 2010
Træ, linolie, pigment, bånd, 55 x 160 x 300 cm.

25 Torgny Wilcke

Kom ind fra mit hjørne af huset, 2010
Træ, jern, linolie, pigment
100 x 160 x 300 cm.

26 Claus Egemose

Panorama, uovervindelige vægge, 2010
Asketræ, Bejdse, formica, kompaktlaminat.
192 x 276 x 107 cm

27 Hvid skulptur

28 Lone Høyer Hansen

29 Claus Bjerre

Full circle, 2010
Krydsfiner, fyrretræ, filt
300 x 150 x 150 cm

30 Axel Lieber

Bodega Bay, 2010
Wood, plastic angles, metal hooks, found ceramic,
paint
ca. 250 x 250 x 250 cm

31 Bjørn Poulsen

Ingen titel 2010
Pressenning, stål og beton
ca. 220 x 220 x 220 cm

32 Jesper Rasmussen

Passage, 2010
Metalstolper med afspærringsbånd
100 x 400 x 250 cm

33 Pablo Lambias

Den posthumane tilstand, 2010.
2 prints á 70x100 cm (Foto: Per Morten Abraham-
sen)

34 Peter Holm

Skillevæg / Dividing wall 2010
Lakeret, bemalet MDF
5 paneler a 73 x 210 cm.

35 Kim Grønberg

Wrapped up, in and around, 2010
Krydsfiner, lægter, ståltråd, plast
200 x 300 x 300 cm

36 Ib Braase

De la chambre de ma petit soeur /
Fra min lillesøsters værelse, 1971
206 x 206 x 206 cm

37 Ellen Hyllemose

Uden titel, 2010.
Lycra, MDF, kobberrør, alu rør, diverse fyld.
Variable mål.

38 Charlotte Thrane 2010

The Receiving End
Træ, tvingeskrue, blokfløjte, stof, vægmaling, plastik-
fod, sten, parasol, snor, liste, gaffatape.
Variable mål

39 Ditte Hammerstrøm

Soft Structure II, 2010.
Skum, stål og plast. Stol
85 X 145 X 160 cm.

40 Søren Jensen

Profan opstilling - stole, plante, stativ, 2008
Plante, alu, presenning
ca. 200 x 200 x 200 cm

41 Jesper Fabricius

Ømme fødder bag disken, 2010
Træ, flasker, dåser, lim, metal, plastik, porcelæn,
modelhuse, savsmuld, maling, spraymaling
148 x 185 x 206 cm

42 Marianne Jørgensen

Ophængt, 2010

43 Monika Brandmeier

The Missing Corners of my Little Sisters Room, 2010
lead, plexiglass, glass, show case
65 x 60 x 140 cm

44 Karin Lind

Through the whole, 2010
Træpinde, lim, rislampe

facon

plads & kulør – 4.24 m2

En udstilling rundt om Ib Braases værk ”Fra min lillesøsters værelse”

Skridt som for andre billedhuggere på den tid måske var store spring, lå tilsyneladende lige for for Ib Braase - hvorfor gå via opmodellering, punktérapparat, gipsform, for at ende i en stenfigur? Hvorfor ikke gå direkte til stenen, det endelige materiale i første hug!

Fotograf: Anders Sune Berg

Grafisk design Morten Agergaard /MAP1

Forord: Torgny Wilcke

Introduktion: Torgny Wilcke

Copyright: Torgny Wilcke

Redaktion: Torgny Wilcke